

INZETBAARHEID MULTIMEDIA CASES
IN LERARENOPLEIDINGEN

P.N. van Waarden
UNIVERSITEIT TWENTE.



DE INZETBAARHEID VAN MULTIMEDIA CASES IN LERARENOPLEIDINGEN

Petra N. van Waarden
Bachelorscriptie Onderwijskunde
Universiteit Twente.
26 Juni 2012

SAMENVATTING

ACHTERGROND: Met een onderzoek naar de inzetbaarheid van multimedia cases draagt het Edith Stein bij aan de mogelijke verbetering van het onderwijs op lerarenopleidingen. Deze inzetbaarheid wordt onderzocht binnen twee onderwijsprogramma's: Het Top Programma, waarin gewerkt wordt met een internationaliseringsaspect en de minor onderbouw die zich richt op het lesgeven aan het jonge kind.

THEORIE: Vanuit de gedachte dat cases een koppeling tussen theorie en praktijk kunnen bieden (Blijleven, 2005), een hulpmiddel bij het aanleren van verschillende vaardigheden zoals kritische analyse, reflecteren, besluiten nemen en probleem oplossen (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005) en het leren herkennen van onderwijssituaties (Van Es & Sherin, 2002) kunnen zijn is dit onderzoek uitgevoerd.

METHODE: Ontwerpers, docenten en studenten zijn geïnterviewd door naar de mogelijke inzetbaarheid te vragen. De interviews zijn gebaseerd op een literatuurstudie en een documentanalyse. Vervolgens zijn de resultaten binnen en tussen de onderwijsprogramma's vergeleken op overeenkomsten en verschillen.

RESULTATEN: Bij beide programma's zijn de respondenten positief over het inzetten van de cases. Ook worden bij beide programma's voordelen van de videobeelden gezien die tot betere beeldvorming zullen leiden. Bij de minor onderbouw worden de cases als een mogelijkheid tot meer integratie tussen vakken gezien en wordt er getwijfeld over de meerwaarde van de internationale aspecten. Het Top Programma is erg positief over het internationale aspect wat voor een versterking en verbreding van het huidige curriculum kan zorgen.

CONCLUSIE: Bij beide programma's worden mogelijkheden gezien voor het inzetten van de cases. Bij het Top Programma ziet men meer mogelijkheden met betrekking tot het internationaliseringsaspect. Bij de minor onderbouw worden de cases als extra leermogelijkheden gezien waar momenteel geen tijd voor is in het curriculum. Voor het daadwerkelijk inzetten van de cases wil men alle cases rustig bekijken. Ook wordt er gevraagd om meer cases uit verschillende culturen.

AANLEIDING

In 2008 startte een samenwerkingsverband tussen Nederlandse en Surinaamse hogescholen, het Twinningproject genaamd *Actief leren*. Het project is ontworpen om de lerarenopleiders van drie Pedagogische Instituten uit Suriname inzicht te geven in het gebruik van multimedia cases. Het ontwerpen van multimedia cases waarin videobeelden van de Surinaamse onderwijspraktijk gekoppeld werden aan theorie uit de taaldidactiek en pedagogiek stond hierbij centraal. In totaal zijn er twaalf cases ontwikkeld die gekoppeld zijn aan de theorie van taalontwikkeling van Verhallen (2007). In deze theorie stond taalaanbod, taalruimte en feedback centraal, ook bekend als de potjes van Verhallen (2007).

Naar aanleiding van het Twinningproject ontstond de interesse naar de inzetbaarheid van de multimedia cases uit het project bij twee opleidingsvarianten van de Hogeschool Edith Stein, het Top Programma en de minor onderbouw. Het Top Programma leidt excellente studenten op tot leraren in het basisonderwijs. Het programma is gebaseerd op zelfsturende didactiek en ingericht volgens het principe van *ontwerpend leren*, de studenten ontwerpen eigen leertaken op basis van eigen ervaringen. De minor onderbouw is een keuzeprogramma wat zich richt op het lesgeven aan het jonge kind, van voorschoolse kinderen tot en met groep vier op de basisschool.

Met het onderzoek naar de toepasbaarheid van de multimedia cases draagt het Edith Stein bij aan de mogelijke verbetering van het onderwijs op lerarenopleidingen. Daarnaast levert dit onderzoek een bijdrage aan twee discussies. Allereerst over multimedia cases en het gebruik daarvan in lerarenopleidingen, door aan te tonen hoe deze binnen het Edith Stein te gebruiken zijn. Ten tweede de discussie over multiculturele samenlevingen en of er geleerd kan worden van verschillende culturen door middel van de multimedia cases uit Suriname.

Vanuit de gedachte dat multimedia cases een betekenisvolle koppeling tussen theorie en praktijk kunnen genereren (Blijleven, 2005), een hulpmiddel zijn bij het aanleren van verschillende vaardigheden zoals kritische analyse, reflecteren, besluiten nemen en probleem oplossen (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005) en het leren herkennen van onderwijssituaties (Van Es & Sherin, 2002) kunnen zijn, is het aan te bevelen om de mogelijke inbedding van multimedia cases in lerarenopleidingen te onderzoeken. In dit onderzoek wordt er specifiek gekeken naar de toepasbaarheid van de multimedia cases op het gebied van 3 aspecten uit het spinnenweb van Van den Akker (2003). Dit zijn 1) vakinhoud, 2) de doelen en 3) de rol van de docent. Per onderwijsprogramma ligt de nadruk op een ander deel van het curriculum. Bij het Top Programma is dit het internationaliseringsaspect en bij de minor onderbouw de lessen Nederlands en pedagogiek gericht op lesgeven aan het jonge kind.

In dit onderzoek wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord: *In hoeverre zijn de multimedia cases uit het Twinningproject toepasbaar ter versterking van de huidige curricula op het gebied van internationalisering bij het Top Programma en voor taalvaardigheid en pedagogiek bij de minor onderbouw, waarbij de nadruk ligt op lesgeven aan het jonge kind, van de hogeschool Edith Stein te Hengelo? Deze onderzoeksvraag is in twee deelvragen opgesplitst:*

1. In hoeverre zijn de multimedia cases toepasbaar ter versterking van het internationalisering aspect in het Top Programma?
2. In hoeverre zijn de multimedia cases toepasbaar in de minor onderbouw ter versterking van taalvaardigheid en pedagogiek, waarbij de nadruk ligt op lesgeven aan het jonge kind?

Dit artikel start met de aanleiding en het theoretische kader waarbinnen het onderzoek is vorm gegeven. De opzet en uitvoering van het onderzoek staan vermeld in hoofdstuk 3, de methode. Welke resultaten dat heeft opgeleverd is in hoofdstuk 4 terug te vinden. Ten slotte eindigt dit artikel met een conclusie, waarin antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag, en een discussie waarin mogelijkheden voor vervolgonderzoek genoemd worden.

THEORETISCH KADER

MULTIMEDIA CASES

In de literatuur zijn veel verschillende definities van cases te vinden. Door Merseth (1996) worden deze als volgt samengevat:

‘Een case is een document dat gebaseerd is op problemen of gebeurtenissen uit de praktijk vaak gepresenteerd in een verhalende vorm en wordt gebruikt om een evenwichtige representatie van de context, betrokkenen en werkelijkheid van de situatie weer te geven’ (Merseth, 1996, p. 726).

Bijna alle cases beginnen met een probleem en bestaan uit een bepaald model of stramien om tot een oplossing te komen (Williams, 1992). Multimedia cases zijn cases vormgegeven aan de hand van videobeelden die gekoppeld worden aan andere vormen van media (Cunningham & Brown, 1994; Kemmeren, Van den Berg & Pieters, 2011; Van den Berg, Wallace & Pedretti, 2008). De meerderheid van deze cases is gestructureerd rondom een opgenomen les of een geschreven lesplan. Daarna volgt soms achtergrondinformatie over de school, docent en leerlingen en de case eindigt vaak met een reflectie van de docent over de les (Bencze, Hewitt en Pedretti, 2001). Cases kunnen ook een extra dimensie geven aan discussies of debatten (Lampert & Ball, 1990; Brooke, 2006).

Vooraf de videobeelden worden gezien als een belangrijk aspect van multimedia cases. Video zorgt bijvoorbeeld voor een praktische motivatie en een levendige en authentieke representatie van de situaties in de cases (Kemmeren, Van den Berg & Pieters, 2011).

Volgens Carter (1999, geciteerd in Blijleven, 2005) en Blijleven (2005) zijn er drie verschillende soorten multimedia cases:

1. *Exemplarische cases*. Deze bestaan uit een voorbeeld uit de praktijk. Ze demonstreren wat studenten kunnen verwachten van de praktijk en verduidelijken de koppeling tussen theorie en praktijk.
2. *Dilemma-focused cases*. Deze cases accentueren problemen en vraagstukken uit de praktijk. Maar laten ook dilemma's van het oplossen van problemen zien. Zo worden studenten vaardigheden als kritische analyse, reflectie, besluitvorming en probleem oplossen aangeleerd.
3. *Introspection-focused cases*. Waarbij de nadruk op reflectie ligt. Studenten schrijven zelf de inhoud van de case en dit dwingt ze kritisch na te denken over hetgeen ze willen beschrijven.

De cases uit het Twinningproject zijn een mix van een exemplarische en dilemma-focused case. Daarom wordt er in dit artikel dieper ingegaan op de inzetbaarheid van deze twee type cases binnen lerarenopleidingen. Exemplarische cases zijn te gebruiken om ‘good practices’ te laten zien en studenten te helpen een koppeling tussen theorie en praktijk te maken (Vervoort & Van den Berg, 2004). Daarnaast bieden de voorbeelden uit de praktijk een perspectief over wat studenten kunnen verwachten in het werkveld. Ook kunnen exemplarische cases goed gebruikt worden om studenten verschillende voorbeelden van onderwijssituaties te leren herkennen (Van Es en Sherin, 2002, 2008).

Dilemma-focused cases zijn inzetbaar om de volgende vaardigheden aan studenten te leren: kritische analyse, reflectie, besluitvorming en probleem oplossen (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005). In dit type case worden niet alleen voorbeelden, maar vooral vraagstukken uit de praktijk aangeboden. Dit bereidt studenten voor om problemen op te lossen in de praktijk en laat het belang zien van reflecteren op het eigen kunnen, maar ook op het functioneren van anderen (Schön, 1983, geciteerd in Hewitt et al., 2003).

LEREN VAN CASES

Bij het werken met multimedia cases bestuderen studenten levensechte situaties en passen ze theoretische concepten toe. Met deze werkwijze leren ze theorie en praktijk met elkaar te verbinden en krijgen theoretische concepten als het ware een doorleefde dimensie (Kemmeren, Van den Berg & Pieters, 2011). Het werken met cases biedt studenten de mogelijkheid om zich te verdiepen in problemen en de bijbehorende aspecten waar tijdens lesgeven niet altijd tijd voor beschikbaar is (Putnam & Borko, 2000).

Van Es en Sherin (2002) vinden dat aankomende docenten onderwijssituaties moeten leren herkennen en daar op moeten kunnen reageren, ook wel *learning to notice* genoemd. Learning to notice bestaat uit drie aspecten:

1. Identificeren wat belangrijk is in een situatie in de klas.
2. Connecties maken tussen specifieke gegevens in de klas en de bredere principes van doceren.

3. Gebruik maken van de kennis die men heeft over interacties in de klas.

De kracht van learning to notice is het leren herkennen en selecteren van wat belangrijk is om op te reageren en wat kan wachten (Van Es & Sherin, 2002). Multimedia cases zijn een bruikbaar middel om het herkennen en selecteren aan te leren. Ze bieden de mogelijkheid om de gebeurtenissen in de klas te examineren in plaats van hier meteen op te moeten reageren.

Er zijn volgens Kolodner, Owensby en Guzdial (2004) twee belangrijke randvoorwaarden om te kunnen leren van cases. Allereerst is het belangrijk om met concrete situaties te werken, zodat studenten deze situaties gemakkelijk kunnen relateren aan hun eigen ervaringen. Ten tweede geeft de begeleiding de doorslag of de leerdoelen behaald worden (Boling, 2004). Het is belangrijk dat de docent hierbij de taak van coach op zich neemt en studenten begeleidt (Carder, Willingham & Bibb, 2001; Austin n.d.). Zo is het van belang om docenten discussies te laten leiden of ervoor zorgen dat de leerdoelen behaald worden (Herreid, 1994a; Carder, Willingham en Bibb, 2001; Boling, 2004).

MULTIMEDIA CASES IN LERARENOPLEIDINGEN

Multimedia cases zijn over het algemeen goed inzetbaar in lerarenopleidingen doordat ze gebruikt kunnen worden om de samenhang tussen theorie en praktijk te laten zien (Blijleven, 2005). Vanwege de verschillende type cases zijn deze ook verschillend inzetbaar in lerarenopleidingen, afhankelijk van de leerdoelen die beoogd worden.

In dit onderzoek wordt de toepasbaarheid van de cases uit het Twinningproject onderzocht. Deze cases zijn vormgegeven aan de hand van de theorie van taalontwikkeling van Verhallen (2007). In deze theorie stond taalaanbod, taalruimte en feedback centraal. De cases zijn een mix van een exemplarische en dilemma-focused case. Zo wordt de les toegelicht en aangeboden in de vorm van een videofragment. Dit fragment dient als een 'good practice' voor het Surinaamse onderwijs en bezit een exemplarische functie over het onderwijs in Suriname. Naast een good practice worden er ook vraagstukken en de bijbehorende dilemma's uit de onderwijspraktijk geaccentueerd. Waar het normaal aan te raden is om te redeneren vanuit de leerdoelen om zo een bijbehorende case te vinden, is er bij dit onderzoek gekeken naar de specifieke inzetbaarheid van de cases binnen twee onderwijsprogramma's.

METHODE

MEERVOUDIGE CASESTUDY

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een meervoudige casestudy. Een casestudy is een intensieve analyse van een individuele eenheid, waarbij de nadruk op specifieke factoren in combinatie met de context ligt. Yin (2009) beschrijft een casestudy als een empirisch onderzoek dat 1) een hedendaags verschijnsel binnen zijn originele context onderzoekt en 2) waarin geen duidelijke grens bestaat tussen het verschijnsel en de context.

De contexten van deze meervoudige casestudy zijn de huidige curricula van het Top Programma en de minor onderbouw. Deze onderwijsprogramma's zullen als aparte eenheden onderzocht worden naar de toepasbaarheid van de cases bij twee specifieke factoren. Bij het Top Programma is dit ter versterking van de internationale component en bij de minor onderbouw ter versterking voor taalvaardigheid en pedagogiek. Dit wordt gedaan door de betrokkenen (docenten, ontwerpers en studenten) als units te beschouwen en ze te vragen naar de wenselijkheid en de mogelijkheden die ze zien met betrekking tot de cases binnen het curriculum. Hierdoor bestaat er geen duidelijk grens tussen het verschijnsel, de toepasbaarheid van de cases, en de context.

Dit onderzoek gaat verder dan de casestudy die door Yin (2009) beschreven wordt. Waar Yin alleen de huidige situatie in kaart brengt, worden er in dit onderzoek ook aanbevelingen gedaan over een mogelijke toevoeging aan de huidige situatie in de vorm van een multimedia case.

RESPONDENTEN

Het onderzoek op de hogeschool Edith Stein is uitgevoerd met zes verschillende groepen respondenten, omdat het onderzoek plaatsvond bij twee verschillende onderwijsprogramma's. Per onderwijsprogramma wordt in tabel 2 aangegeven welke respondenten ondervraagd zijn voor dit onderzoek.

Tabel 2. Respondenten beide onderwijsprogramma's

Onderwijsprogramma	Curriculum ontwerpers	Docenten	Studenten
Top Programma	Drie ontwerpers	Een Docent Nederlands Een Docent pedagogiek	Een tweedejaars Twee derdejaars
Minor onderbouw	Een ontwerper	Een Docent Nederlands Een Docent pedagogiek	Twee derdejaars

Er zijn in totaal elf respondenten geïnterviewd. Bij het Top Programma zijn drie ontwerpers geïnterviewd. Twee van deze ontwerpers hadden ook een andere functie binnen het Top programma. De eerste ontwerper was tevens de genoemde docent pedagogiek en de ander een specialist met betrekking tot multimedia. De derde ontwerper houdt zich bezig met de ontwikkeling van het toetsbeleid. Om anonimiteit te waarborgen zijn de respondenten door middel van fictieve namen beschreven en wordt er per persoon aangegeven welke functie men bezit.

Er is gekozen voor deze docenten vanwege de inhoud van de multimedia cases die zich richt op taalvaardigheid en pedagogiek. Vanwege de kleine bezetting bij de onderwijsprogramma's is er gekozen voor de vorm van sneeuwvalsampling, waarbij twee ontwerpers van beide programma's hielpen bij de keuze van de verdere respondenten.

INSTRUMENTEN

In week 15 tot en met week 20 zijn er zeven interviews met ontwerpers en docenten en twee focusgroepen met studenten gehouden. De vragen hiervoor zijn gebaseerd op een literatuurstudie, die zich richtte op het leren van multimedia cases en multimedia cases binnen lerarenopleidingen, en op een documentanalyse uitgevoerd aan de hand van projectplannen van beide onderwijsprogramma's. De documentanalyse is ook gebruikt om de huidige situatie met betrekking tot het internationaliseringsaspect bij het Top Programma en op het gebied van taalvaardigheid en pedagogiek bij de minor onderbouw in kaart te brengen.

Bij het interview zijn docenten en ontwerpers gevraagd naar de mogelijke toepasbaarheid van de multimedia cases. De studenten zijn geïnterviewd in de vorm van een focusgroep¹. Dit bood de mogelijkheid om elkaar aan te vullen of tegen te spreken en zo konden er nuances aangebracht worden in de antwoorden.

Elk interview duurde ongeveer een uur. Bij alle interviews is eerst in tien minuten een PowerPoint en een videofragment van een voorbeeldcase bekeken om de respondenten kennis te laten maken met de structuur van de cases. De voorbeeldcase was "De vlindertuin", voor deze case is gekozen, omdat deze naast taalonderwijs ook een pedagogisch aspect bevat.

Onafhankelijk van de onderwijsprogramma's is er gebruik gemaakt van dezelfde manier van interviewen, het topicinterview van Baarda, de Goede en Teunissen (2009). Dit is een gestructureerde vorm van een open interview waarbij de onderzoeker onderwerpen voorbereidt waar hij vragen bij stelt, maar waarbij de mogelijkheid tot doorvragen blijft bestaan. De topics kwamen overeen per onderwijsprogramma, maar de nadruk verschilde wel, respectievelijk tussen internationalisering en onderwijs voor het jonge kind. Daarnaast zijn o.a. de volgende topics behandeld: 1) De meerwaarde van de cases voor Nederland, 2) Leerresultaten van cases en 3) Mogelijkheden tot toepasbaarheid.

DATA ANALYSE

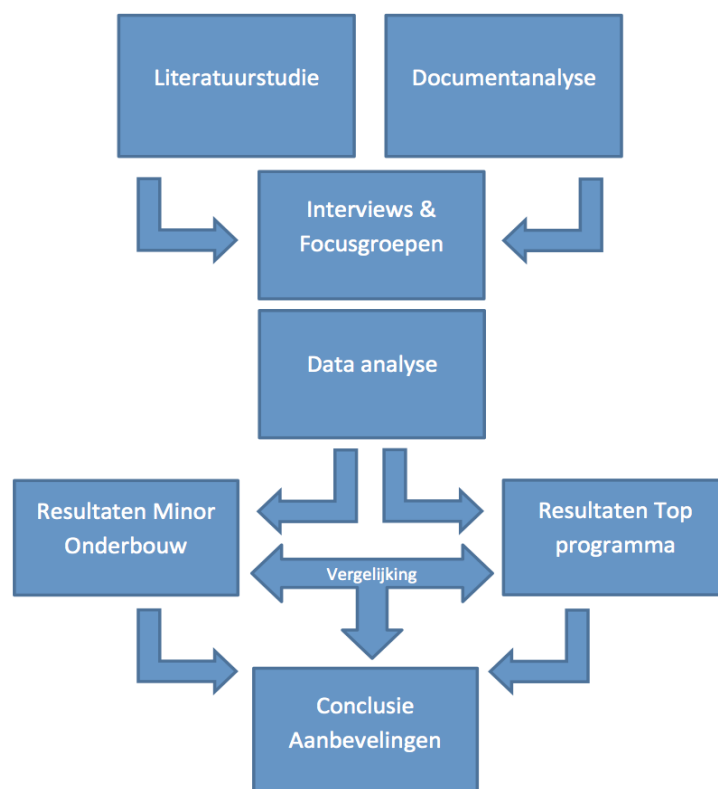
De resultaten zijn in tabellen verwerkt en samengevat. Vergelijkbare informatie is gecodeerd onder labels. Deze labels zijn niet onderverdeeld tussen de onderwijsprogramma's. Er is gebruik gemaakt van de Whole of Transcript methode (van Rossum & Hamer, 2010). Dit houdt in dat blokken data in het geheel zijn gecodeerd en vergeleken om zo antwoord te geven op de hoofdvraag. Na het coderen zijn de data per vraag en per onderwijsprogramma met elkaar vergeleken en waar nodig verder samengevat.

Bij het analyseren van de resultaten is er gekeken naar overeenstemming en daarna naar de verschillen. Vervolgens is er over de programma's heen naar de verschillende resultaten gekeken. Bij het Top Programma is de verwachting dat men mogelijkheden ziet met betrekking tot internationalisering en bij de minor onderbouw meer mogelijkheden bij taalonderwijs en pedagogiek.

¹ Het interview en de focusgroepen zijn op te vragen bij de auteur.

PROCEDURE

Figuur 1 is een schematische weergave van de complete onderzoeksopzet. Een literatuurstudie, en een documentanalyse hebben de basis gevormd van de interviews en focusgroepen. Na een analyse van de data leidde dit tot resultaten onderverdeeld per onderwijsprogramma. De conclusie en discussie kwamen tot stand door de resultaten van de onderwijsprogramma's, maar ook door een vergelijking van de resultaten van beide programma's.



Figuur 1. Schematische weergave onderzoeksopzet

RESULTATEN

TOP PROGRAMMA

INTERNATIONALISERING

De internationale dimensie van het Top Programma heeft als doel studenten een vorm van horizonverbreding mee te geven. Dit wordt vorm gegeven door naar onderwijssystemen in het buitenland te kijken en de aandacht te richten op het meenemen van positieve punten naar Nederland. In tabel 3 is weergegeven hoe internationalisering momenteel binnen het curriculum verdeeld is.

Tabel 3. Ruimte voor internationalisering Top Programma

Studiejaar	Ruimte voor internationalisering
1	Studiereis naar Brussel met bezoek aan Parlement en scholen om onderwijssysteem te bekijken.
2	Verschillende stedentrips binnen Europa.
3	Drie maanden stage en studie in het buitenland.
4	Afstudeeronderzoek voortbouwend op kennis die in het buitenland is opgedaan.

TOEGEVOEGDE WAARDE MULTIMEDIA CASES

In tabel 4 is aan de hand van verschillende punten aangegeven waar de respondenten meerwaarde zien in het gebruik van multimedia cases uit het Twinningproject met betrekking tot de internationale dimensie.

INZETBAARHEID MULTIMEDIA CASES IN LERARENOPLEIDINGEN

Tabel 4. Meerwaarde inzetten multimedia cases Top Programma

Vraag	Thomas Ontwerper	Johan Ontwerper	Ronald Docent	Evert Docent	Mark, Linda & Fleur Studenten
Meerwaarde van multimedia cases	Mogelijkheid tot horizon verbreden. Cultuur aspect is ontzettend waardevol.	Kan leiden tot cultureel overstijgende lessen. Leren de betekenis van cultuur in onderwijs.	Niet alleen naar taal kijken, maar ook cultuur meenemen in de les.	Een vorm van horizonverbreding. Moet de student wel voor Suriname kiezen.	Handig om te zien hoe anderen het onderwijs inrichten. Kun je richten op cultuur of alleen onderwijs zelf.
Vorbereiding aan bezoek buitenland	Ja, als studenten weten waar ze naar toe gaan.	Zou kunnen, begrijpen cultuur misschien beter.	Ja, als studenten weten waar ze naar toe gaan.	Ja, als de student hier zelf mee komt.	Ja, als studenten het al weten of nog twijfelen. Beeld geeft een beter beeld dan tekst.
Als inspiratie voor bijv. onderzoek	Ja, maar weet niet of het binnen alle vakken past.	Ja, door het culturele aspect.	Ja, door te laten zien inspireren.	Ja, binnen ontwerp-atelier.	Ja, wel sturen met leervragen. Vroeg mee te beginnen, kan student zich goed voorbereiden.
Kennis vergaren andere cultuur	Ja, wel sprekende voorbeelden zijn. Liefst meer beelden uit meer culturen.	Zeer zeker, moet het wel kwalitatief goede cases zijn.	Ja, zeker omdat ze daar ook Nederlands spreken.	Ja, maar alleen als student voor Suriname kiest.	Ja. Beter om meerdere cases uit verschillende landen te hebben.
Positieve punten in Nederland gebruiken?	Theoretisch mooi. Om ideale situaties te laten zien zijn meer voorbeelden nodig.	Niet specifiek, maar integreren zo wel cultuur en onderwijs	Vanuit gaande dat er positieve punten zijn. Vooral laten zien hoe het wel en niet moet.	Moet kunnen, multimedia is leermateriaal. Dit leren de studenten wel.	Ja, als dat is waar de docent de aandacht op vestigt. Maar is makkelijker in een andere context.
Aanwinst praktijkkennis, naast stages?	Heb de cases niet gezien, maar goede voorbeelden laten zien is ideaal.	Ja, door directe koppeling theorie en praktijk.	Kan wel, maar moet naast stages blijven.	Alleen als cases meer dan video zijn.	Ja, Versterkt de koppeling theorie en praktijk. Maar bij zelf ervaren leer je net wat meer.
Zonder oordeel naar culturen kijken	Ja, afhankelijk van de video fragmenten	Heel belangrijk, is niet uit een boek te leren.	Ja, afhankelijk van de video fragmenten	Ja, maar hier is begeleiding bij nodig.	Afhankelijk van leervragen en begeleiding.
Hoe belangrijk is begeleiding?	Belangrijk! Abstracte informatie zullen ze niet begrijpen, is het te concreet dan doen ze je na.	Afhankelijk van de student. Case wordt door begeleiding bruikbaar.	Afhankelijk van de student. In het 1 ^e jaar is het veel nodig maar in het 3 ^e jaar moeten ze het kunnen.	Is nodig om met cases te werken. De docent wijst de studenten op wat ze moeten leren.	Zeer belangrijk. Docent kan de koppeling tussen theorie en praktijk maken en geeft sturing aan wat er geleerd wordt.

Uit tabel 4 blijkt dat de ontwerpers, de docenten en de studenten een aantal positieve punten van het gebruik van multimedia case zien. Zo kunnen de cases gebruikt worden om:

1. Te zorgen voor horizonverbreding, wat een belangrijk aspect is in het Top Programma.
2. Te leren van en over andere culturen.
3. Voor te bereiden of inspireren op buitenlands bezoek.

4. Te leren/stimuleren om positieve punten mee te nemen naar Nederland.
5. Een aanwinst te zijn op de praktijkkennis.
6. Studenten te leren zonder oordeel naar andere culturen te kijken.

Deze positieve elementen treden volgens de respondenten alleen op als er ook voldaan wordt aan een aantal randvoorwaarden. Zo is begeleiding volgens alle betrokkenen erg belangrijk. Dit komt vooral neer op communicatie, de docent bezit hierbij een belangrijke rol om sturing te geven aan het leerproces. Deze sturing kan worden vormgegeven in de vorm van het stellen van leervragen bij de cases. Daarnaast is wat en hoeveel men leert afhankelijk van de kwaliteit van de case. Het is belangrijk dat de case typische voorbeelden bevat van de Surinaamse cultuur.

Momenteel is de meerwaarde volgens de respondenten ook afhankelijk van de studenten, als deze naar Suriname willen zijn deze cases beter te gebruiken. Volgens één student zijn cases dan het meest leerzaam, omdat beelden je meer leren over context dan tekst. Om ook andere studenten aan te spreken zouden de respondenten graag meer cases uit meerdere culturen zien.

Volgens de literatuur (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005) kunnen studenten vier vaardigheden leren door het gebruik van multimedia cases. Dit zijn kritisch analyseren, reflecteren, besluiten nemen en problemen oplossen. In tabel 5 is te vinden in hoeverre men denkt dat deze vaardigheden aangeleerd kunnen worden met behulp van de multimedia cases uit het Twinningproject.

Tabel 5. Vaardigheden aanleren door multimedia cases

	Thomas Ontwerper	Johan Ontwerper	Ronald Docent	Evert Docent	Mark, Linda & Fleur Studenten
Kritisch Analyseren	Kan kritisch analyseren trainen. Afhankelijk van vragen die men stelt.	Door gezamenlijk problemen op te lossen kan het wel. Gaat anders naar eigen lessen kijken.	Niet alleen door de case. Ze worden kritischer in denken.	Er vanuit gaande dat andermans les analyseren helpt bij het analyseren van eigen lessen.	Door gezamenlijk te discussiëren over de case. Bekijk je wat er gebeurd is. Leert kritisch naar jezelf te kijken.
Reflecteren	Kunt case inzetten om op bepaalde laag te reflecteren.	Denk het niet. Analyseren wel, maar reflecteren wordt teveel rationaliseren.	Kunnen een leermiddel zijn naast de bestaande leerlijn.	Waarschijnlijk op concepten en niet op personen zelf.	Ja, want analyseren leidt tot reflectie. Goed om dit in groepsverband te doen.
Besluiten nemen	Moet je echt ervaren. Case kan wel richting aangeven.	Als ze dingen tegen komen die ze herkennen biedt dat houvast voor later.	Afhankelijk van de case. Kan bij een dilemma en dat gezamenlijk bespreken.	Leren learning to notice, herkennen van situaties en daar op inspelen.	Door andermans besluiten te zien wordt het wel gemakkelijker bij eigen situaties.
Probleem oplossen	Beeldvorming over probleem oplossen wordt geboden.	Als oefening, maar eigen oplossend vermogen wordt niet groter.	Kunt bespreken of de oplossing juist was.	Kan richting geven voor oplossingen.	Leert welke oplossingen er zijn. Maar moet het nog zelf ervaren.

Volgens alle respondenten is kritisch analyseren aan te leren door gebruik te maken van multimedia cases. Maar alleen als men gezamenlijk discussieert of de docent de studenten helpt kritischer te worden. Doordat studenten leren wat er gebeurt leren ze vervolgens ook reflecteren. Ze leren een waardeoordeel toe te kennen en kunnen dit beargumenteren. Volgens de docenten is dit een middel wat ingezet moet worden naast leerlijnen die al gereguleerd zijn in het curriculum.

Zowel besluiten nemen als probleem oplossen is niet aan te leren door middel van cases, dit moet aan den lijve ondervonden worden volgens de docenten. Wel kunnen cases een richting aangeven tot de ontwikkeling van deze vaardigheden. Zo kunnen studenten learning to notice (Van Es & Sherin, 2002) leren van de cases; door andermans besluiten te zien, herkennen ze situaties en kunnen daar sneller en gericht op inspelen.

INZETBAARHEID MULTIMEDIA CASES

Er is gevraagd naar de inzetbaarheid van de multimedia cases binnen het Top Programma. Deze inzetbaarheid en de mogelijk bijbehorende obstakels en voordelen zijn in tabel 6 te vinden.

Tabel 6. Inzetbaarheid, obstakels en voordelen van multimedia cases

	Thomas Ontwerper	Johan Ontwerper	Ronald Docent	Evert Docent	Mark, Linda & Fleur Studenten
Inzetbaar- heid cases	Ken de cases niet genoeg, maar kunt studenten laten zien dat taalbewustheid gecreëerd moet worden.	Heb geen zicht op alle cases, maar ze kunnen als inspiratie dienen. Dus aangeboden worden in ontwerp-ateliers	De cases zijn bij bepaalde modules van Nederlands te gebruiken.	Multimedia cases zijn leermateriaal. Student moet zelf met vragen komen die multimedia kan beantwoorden	Bij elk vak wel. Hangt af van de theorie en de leervraag. Maar een apart vak internationalisering zou fijn.
Obstakels	Docenten voelen zich niet snel eigenaar van andermans materiaal.	Ligt er aan hoe het gebruikt wordt. Moet vooral helder zijn voor studenten wat er moet gebeuren.	Bijna geen, studenten zijn flexibel. Alleen is film wel algemeen geworden.	Hebben extra informatie nodig voor vertaalslag. Alleen voor studenten die naar Suriname willen.	Geen obstakels. Als docent goede begeleiding biedt.
Voordelen	Case is ongebonden bron van tijd en plaats. Kan vorm van rolmodel schap zijn, mits goed voorbeelden.	Cases bewijzen universiteit van de gebruikte theorie. En geeft een vorm van horizon-verbreding	Door PowerPoint en theorie worden discussies systematischer. Andere context is vernieuwend.	De cases bieden een vorm van horizonverbreding door kennis over Suriname aan te bieden.	Versterkt koppeling theorie en praktijk en beeldvorming. Negatieve oordelen over cultuur wegnemen. Keus buitenlandbezoek gemakkelijker.

De respondenten zien drie mogelijkheden voor het gebruik van multimedia cases binnen het Top Programma: 1) Als leermateriaal, maar dit moet vanuit de student komen; 2) Inzetbaar binnen bepaalde modules van het vak Nederlands; 3) Om studenten te laten zien dat alles taal is bij jonge kinderen. Eén student oppert een apart vak voor internationalisering, om studenten keuzemogelijkheden aan te bieden in vormen van verschillende culturen. De inzetbaarheid is afhankelijk van het onderwerp van de case en de leervragen die de docent aan de studenten stelt, maar volgens de studenten zijn bij bijna alle lessen wel cases in te zetten.

Volgens de respondenten zijn er bijna geen obstakels te overwinnen. Eén respondent geeft aan dat docenten niet vaak staan te springen om met andermans materiaal te werken. Dit kan ze het gevoel geven dat ze een oplossing aangereikt krijgen voor een probleem waarvan ze niet wisten dat het er was. Volgens hem is dit te verhelpen door elkaar te inspireren met behulp van het bestaande materiaal. Ook geeft een docent aan dat er binnen het vak Nederlands weinig tijd beschikbaar is voor het gebruik van de cases.

Maar men zag vooral voordelen bij het gebruiken van multimedia cases. De cases kunnen bijdragen aan beeldvorming, de koppeling tussen theorie en praktijk versterken, zorgen voor afname van negatieve oordelen over andere cultuur en manier van lesgeven, maakt keuze buitenlandse bezoeken gemakkelijker en ze bieden een nieuwe context die een ongebonden bron is van tijd en plaats.

BIJDRAGE INTERNATIONALISERING EN TAALVAARDIGHEID MULTIMEDIA CASES

Met betrekking tot inzetbaarheid van de multimedia cases is specifiek gekeken naar de bijdrage tot internationalisering. Omdat de nadruk in de cases op taalvaardigheid ligt, is er ook gevraagd naar de bijdrage die cases op dat gebied kunnen leveren. De studenten zijn hier niet naar gevraagd, omdat er vanuit gegaan wordt dat ze niet precies op de hoogte zijn hoe dit momenteel vormgegeven wordt

binnen vakken. En dus ook de mogelijke bijdrage van de cases aan deze specifieke onderwerpen niet zien. In tabel 7 zijn de resultaten weergegeven.

Tabel 7. Bijdrage aan internationalisering en taalvaardigheid

	Thomas Ontwerper	Johan Ontwerper	Ronald Docent	Evert Docent
Bijdrage Internationalisering	Internationale component moet geherdefinieerd worden. Draagt bij aan horizon verbreding, mits goede voorbeeld.	Je kunt zeker multimedia cases gebruiken, maar moet meer cases dan alleen deze hebben.	Ja, gericht op de cultuur dan. En hoe kijk je naar die cultuur.	Ja, als studenten bijv. op een zwarte school stage lopen en vragen hebben
Bijdrage Taalvaardigheid	Studenten leren dat alles taal is bij kleuters. Dat je dat niet apart hoeft te oefenen.	Mooi om variatie op taalgebied te zien. Handig om bij verschillende onderdelen van taalonderwijs.	Zeker. Vooral gericht op mondelinge taal Maar meertaligheid is een groot aspect.	Ja, als studenten hier aan mee willen werken

Hieruit blijkt dat de respondenten een meerwaarde zien met betrekking tot internationalisering en taalvaardigheid. De internationaliseringscomponent is afhankelijk van de stageplek. Als studenten stage lopen op een multiculturele school kunnen cases inzichten bieden in cultuurverschillen. In dit geval gaat het dan specifiek over lesgeven aan Surinaamse leerlingen in Nederland.

De taalvaardigheid is vooral gericht op mondelinge taal en laat zien dat alles taal is bij kleuters, ze laten zo ook een variatie op taalgebied zien, onafhankelijk van het internationale aspect. Doordat de cases uit Suriname komen is meertaligheid een mooi voorbeeld uit deze cultuur. Dit zorgt voor een verband tussen beide componenten die erg verschillend zijn.

ALGEMEEN OORDEEL

Een algemeen oordeel over de kwestie of de multimedia cases een aanvulling kunnen zijn op het curriculum van het Top Programma en dan voornamelijk voor het internationaliseringsaspect is samengevat in Tabel 8.

Tabel 8. Multimedia cases aanwinst Top Programma

	Thomas Ontwerper	Johan Ontwerper	Ronald Docent	Evert Docent	Mark, Linda & Fleur Studenten
Multimedia cases aanvulling voor Top Programma	Ik heb een positieve grondhouding, maar zou alle cases moeten zien.	Ja, liefst los van internationalisering. Maar wel verbinden aan leren van andere culturen.	Ja. Zou versterking en verbreding kunnen zijn. Omdat het uit een andere cultuur is en zeker talig interessant.	Ja, als inspiratie, mits er begeleiding is, voortbouwen op kennis, helpen de horizon verbreden.	Ja, versterkt koppeling theorie en praktijk. Vroeg mee beginnen. Bij gehele pabo handig. Koppeling is er bij Top Programma al. Ga verder dan Suriname.

De respondenten zijn positief over het gebruik van multimedia cases uit het Twinningproject bij het Top Programma. Ze zien verschillende manieren om de cases te gebruiken om zo versterking en verbreding aan te bieden van het huidige curriculum. Eén respondent zou het gebruik van de cases los willen koppelen van het internationaliseringsaspect van het Top Programma, maar wil studenten met behulp van de cases laten leren van en over andere culturen. Desondanks zijn de respondenten nog niet helemaal overtuigd, doordat ze niet alle cases hebben kunnen zien.

MINOR ONDERBOUW

TAALVAARDIGHEID & PEDAGOGIEK

De docenten en studenten gaven aan dat taalvaardigheid en pedagogiek momenteel losse vakken zijn, maar dat er af en toe overlap is. Zo maken studenten een groepsplan over de pedagogische aspecten van taal en rekenlessen. Het onderwijs in de onderbouw is vaak niet te scheiden en wordt holistisch aangeboden. Jonge kinderen leren taal bij alle lessen, ook bij rekenlessen. De ontwerper van de minor

gaf aan dat er in het verleden wel gewerkt werd met geïntegreerde vakken. Momenteel worden deze mogelijkheden weer onderzocht, omdat het curriculum binnenkort veranderd wordt.

De taal- en pedagogische aspecten van de minor onderbouw zijn niet gemakkelijk onder te verdelen in de verschillende jaren van de opleiding. Wel ligt er bij beide aspecten een duidelijke nadruk. Bij pedagogiek ligt deze nadruk voornamelijk op communicatie, zowel tussen docenten als tussen de docent en de leerling. Bij taalonderwijs ligt de nadruk voornamelijk op beginnende geletterdheid.

TOEGEVOEGDE WAARDE MULTIMEDIA CASES

In tabel 9 is aangegeven waar de respondenten meerwaarde zien in het gebruik van multimedia cases uit het Twinningproject met betrekking tot taalvaardigheid en pedagogiek.

Tabel 9. Meerwaarde inzetten multimedia cases Minor onderbouw

	Esther Ontwerper	Maria Docent	Merel Docent	Klara & Vivian Studenten
Meerwaarde van multimedia cases	Het universele aspect in leren van taal en gedragsregels ondanks weinig beschikbare middelen.	Beeldmateriaal om o.a. goede voorbeelden te laten zien. En bij beelden uit buitenland worden studenten niet beïnvloed door voorkennis.	Vooral in eerste jaren pabo. Beeld maakt voorbeelden concreter. Vakinhoudelijk maakt het land niet uit. Kan vak integratie bevorderen.	Erg afhankelijk van de cases. Het zou gebruikt kunnen worden bij Pabo 1, 2 ter oriëntatie, wat voor leerkracht ben ik?
Toename kennis over taalvaardigheid	Kennis neemt toe door leren over taal binnen andere context. Ook ondanks weinig beschikbare middelen.	Laat zien dat er altijd mondelinge taal is, bij incidenteel en intentioneel taalonderwijs.	Theorie van Verhallen wordt al aangeboden, maar die kennis neemt in latere jaren vaak wat af. Goed om nog eens aan te bieden.	Kunt veel leren, vanwege andere cultuur. Maar Verhallen wordt al aangeboden.
Toename kennis over pedagogiek	Kennis neemt toe van leren van andere context en vertalen naar Nederlandse situaties.	Ligt eraan hoe er naar de case gekeken wordt en welke vragen er bij gesteld worden.	Absoluut, laat zien dat pedagogiek er ook bij taallessen is.	Vast, zij hebben andere manier van lesgeven.
Kennis vergaren over andere culturen	Ja, hele andere context daar.	Vanuit internationalisering, kan me voorstellen dat er vraag is naar een beeldbank.	Zeker voor internationalisering. Bij de minor wat minder. Goed om te leren over Surinaamse cultuur.	Ja, zeker door beelden te zien.
Positieve punten meenemen naar Nederland	Wellicht door bij te dragen aan bewustwording van eigen de context.	Context is zo anders dat je het niet over kunt nemen in Nederland.	Weet ik niet, zijn dit realistische beelden uit Suriname? Probeert wel wat je aanspreekt mee te nemen.	Ja, maar moet studenten wel bewust maken waar op te letten en dan discussiëren.
Aanwinst op praktijkkennis naast stages	Denk het wel, het leren van jonge kinderen is sterk zichtbaar.	Kan altijd met video. Culturele context is hierbij niet bepalend.	Zeker, video inspireert en motiveert. Zijn deze beelden beter dan die uit Nederland?	Ja, zeker. Omdat het visueel is. Kunt het vergelijken met wat je zelf doet.
Zonder oordeel naar andere cultuur kijken	Taak van docent om studenten dit te leren.	Weet ik niet. Benoem die aspecten zodat ze minder afleiden.	Ja, door te discussiëren over wat er gezien is en waarom dat wel of niet goed is.	Is lastig, wellicht kun je je beelden wel veranderen.
Hoe belangrijk is begeleiding?	Het vergt de juiste didactische aspecten van de docent, moet helpen met de transfer naar de eigen praktijk.	Docent moet duidelijk maken vanuit welke kennis er naar de cases gekeken wordt. Zo kan hij sturing geven.	Heel belangrijk! Studenten halen meer uit fragmenten als er gerichte vragen bij gesteld worden.	Door bepaalde vragen te stellen kunnen docenten stimuleren om beter te kijken en meer te leren van de cases.

De multimedia cases uit Suriname worden als een meerwaarde gezien voor de minor onderbouw vanwege het culturele aspect. Het idee wordt geopperd om de beelden binnen Pabo 1 en 2 aan te bieden, omdat men verwacht dat ze zeer waardevol kunnen zijn bij de algemene ontwikkeling tot leerkracht. De beelden maken informatie concreter en laten zien dat het leren van taal en gedragsregels universeel is en niet sterk afhankelijk van de beschikbare middelen. Zo kunnen studenten leren over taalvaardigheid en pedagogiek en over andere contexten. Ook leren studenten, mits goed begeleid, om zonder oordeel naar andere culturen te kijken, maar dit is afhankelijk van de leervraag die er bij de cases gesteld worden. Alle respondenten gaven aan dat het gebruik van multimedia cases valt of staat bij de begeleiding. Docenten moeten de cases kunnen vertalen naar de onderwijssituatie in Nederland, maar tegelijkertijd laten zien dat de cases geen handelingsvoorschriften zijn. Het belangrijkste aan de begeleiding, zijn de vragen die de docent stelt en daarmee aangeeft waar studenten op kunnen letten.

De respondenten zijn niet overtuigd dat het leren van andere culturen en de aanwinst op de kennis van de praktijk een verrijking zijn voor de minor onderbouw. Internationalisering is geen onderdeel van de minor zoals dit bij het Top Programma is. De respondenten vragen zich af of de beelden uit het Twinningproject beter zijn dan beelden uit Nederland, aangezien het culturele aspect niet sterk benadrukt wordt bij de minor. Wel wordt het als voordeel gezien dat ze binnen andere culturen gebruik maken van een andere pedagogiek en didactiek.

Volgens de literatuur (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005) kunnen studenten vier vaardigheden leren door het gebruik van multimedia cases. Dit zijn kritisch analyseren, reflecteren, besluiten nemen en problemen oplossen. In tabel 10 is te vinden in hoeverre men denkt dat deze vaardigheden aangeleerd kunnen worden met behulp van de multimedia cases uit het Twinningproject.

Tabel 10. Vaardigheden aanleren door multimedia cases

	Esther Ontwerper	Maria Docent	Merel Docent	Klara & Vivian Studenten
Kritisch analyseren	Dit dwingt ze tot een waarde vrije blik. Brengt ze dichterbij eigen handelingskeuzes. Begeleider is van groot belang.	De echte situaties gezamenlijk te bespreken leert studenten analyseren en reflecteren.	Studenten leren kritischer kijken naar de eigen rol als leerkracht. Bewust van wat men doet en waarom.	Jazeker. Moet wel van te voren aangegeven worden dat je kritisch moet kijken naar de case.
Reflecteren	Alle lagen van reflectie zitten in de case. Leren vergelijkende reflectie door te betrekken op de eigen situatie.	Door gezamenlijk de cases te bespreken leren studenten analyseren en daardoor reflecteren	Komt voort uit kritische analyse. Wordt een vergelijkende reflectie, wat je doet en wat je daar van vindt.	Komt voort uit analyseren. Je hebt een les gegeven, en bedenkt hoe iets anders kan of goed was.
Besluiten nemen	Opbrengst van reflectie. Gaat besluiten en leert situaties te herkennen, learning to notice.	Wilt dat ze learning to notice leren om situaties snel te herkennen. Krijgen meer situaties om uit te putten.	Ja, door te besluiten hoe studenten het zouden doen en dan te kijken hoe de leerkracht het doet.	Kunt wel nadenken over bepaalde aanpakken, maar is voornamelijk een hulpmiddel.
Problemen oplossen	Ja door wat in de case wordt aangeboden proberen in te zetten in Nederland.	Ook hier geldt dat meer voorbeeldsituaties om uit te kiezen.	Leren meer manieren om lessen aan te bieden. Wellicht gekoppeld aan learning to notice.	Niet echt, kan een hulpmiddel zijn, maar je moet het echt ervaren in de praktijk.

De respondenten geven aan dat studenten kunnen leren kritisch analyseren door gezamenlijk situaties te bespreken en te kijken naar het wat en waarom. Een begeleider is hierbij wel van groot belang. Door te analyseren wordt reflecteren ook aangeleerd. Alle lagen van reflectie die gebruikt worden binnen de minor zitten ook in de case volgens één respondent. Vooral vergelijkend reflecteren zal aangeleerd worden door gebruik te maken van multimedia cases.

Besluiten nemen en problemen oplossen is moeilijker aan te leren door middel van multimedia cases. Maar door veel verschillende situaties aan te bieden in de cases wordt het eenvoudiger voor studenten om bepaalde situaties te herkennen en hier op in te spelen. Dit maakt het gemakkelijker om besluiten te nemen en problemen op te lossen.

INZETBAARHEID MULTIMEDIA CASES

De mogelijke inzetbaarheid van de cases binnen de minor en de mogelijk bijbehorende obstakels en voordelen zijn in tabel 11 te vinden.

Tabel 11. Inzetbaarheid, obstakels en voordelen van multimedia cases bij Minor onderbouw

	Esther Ontwerper	Maria Docent	Merel Docent	Klara & Vivian Studenten
Inzetbaarheid multimedia cases	Vanuit de integratie van verschillende vakken. En inspiratie voor onderwerpen van lessen.	Het curriculum van de minor gaat op de schop. De cases moeten passen binnen het grotere geheel.	Afhankelijk van de cases. Bij pedagogiek nog niet inzetbaar. Aanvullende informatie is nodig. Wel gezamenlijk lessen organiseren.	Case zou voorbeelden kunnen laten zien van taalaanbod en taalruimte en hoe dit aan te bieden is.
Obstakels	Denk dat de cases gemakkelijker te gebruiken zijn om specifieke thema's of type onderwijs aan te leren. Dus niet bij alles inzetbaar.	Zijn de cases altijd goed genoeg om te gebruiken? Sommige situaties wil je studenten niet leren.	Afhankelijk van de case en de extra begeleiding. Zal de cases moeten aanvullen om pedagogiek mee aan te leren	Docenten hebben meer tijd nodig om voor te bereiden.
Voordelen	Voordeel is onze multiculti samenleving. Studenten worden bewust van context specifieke invloed.	De beelden uit de cases die interactie kunnen laten zien. Theorie wordt in beelden vertaald.	Beelden bieden concrete voorbeelden en een koppeling met de praktijk.	Het visuele aspect zorgt voor een duidelijker beeld van de theorie.

De respondenten zien voordelen bij het inzetten van de cases. Zo kunnen de studenten door middel van beelden voorbeelden concreet maken en een betere koppeling tussen theorie en praktijk ontwikkelen. Ook worden studenten bewuster van context specifieke invloeden en dat is belangrijk in onze hedendaagse cultuur die uit vele andere culturen bestaat. Verder zouden de cases gebruikt kunnen worden voor de integratie van de vakken Nederlands en pedagogiek binnen de minor. Maar de cases zijn in de huidige vorm niet zonder meer inzetbaar bij het vak pedagogiek, omdat de cases rondom taalvaardigheid vormgegeven zijn. De nadruk ligt bij het ruimte bieden aan de potjes van Verhallen (2007), de pedagogiek blijft hierbij onderbelicht en zou dus voor gebruik aangevuld moeten worden. De respondenten gaven aan dat het curriculum van de minor binnenkort herzien zal worden. Of er dan plaats is voor deze cases is moeilijk in te schatten.

Er worden ook wat kanttekeningen geplaatst door de respondenten. Naast de begeleiding als randvoorwaarde, is het gebruiken van cases afhankelijk van de inhoud van de cases. Deze zijn duidelijk op taalgebied gericht en pedagogiek blijft hierbij wat onderbelicht. Verder vraag men zich af of de kwaliteit van de cases goed genoeg is om ze in te zetten. Ook geven de respondenten aan dat de cases niet inzetbaar zijn om alle vormen van onderwijs aan te leren, ze beslaan maar een specifiek gedeelte. Als laatste gaven vooral de studenten aan dat docenten meer tijd moeten krijgen om lessen met cases voor te bereiden.

ALGEMEEN OORDEEL

Ter afsluiting is de respondenten gevraagd of de multimedia cases een aanwinst zouden zijn op het curriculum van de minor onderbouw en dan voornamelijk op het gebied van pedagogiek een taalvaardigheid. De antwoorden zijn samengevat in Tabel 12.

Tabel 12. Multimedia cases aanwinst Minor onderbouw

	Esther Ontwerper	Maria Docent	Merel Docent	Klara & Vivian Studenten
Multimedia cases aanwinst Minor onderbouw	Ja, vooral voor samenhang tussen vakken. Door andere context werken de cases blik verruimend.	Huidig curriculum niet, zou wel aanwinst zijn om vakken te integreren.	Zie mogelijkheden, maar heb niet al het materiaal gezien. Weet niet of het een aanvulling is op materiaal uit Nederland.	Kan wel, ligt aan de les. Cultuur aspect helpt bij multiculti leerlingen. Maar is het verder een aanvulling op Nederlands materiaal?

De respondenten zien in de multimedia cases een mogelijkheid tot meer integratie van vakken, in dit geval Nederlands en pedagogiek. Daarnaast zijn ze vooral positief over het visuele aspect van de cases wat tot betere beeldvorming zal leiden. De respondenten twijfelen of de cases van meer waarde zijn dan beelden die beschikbaar zijn uit Nederland, omdat de minor onderbouw niet veel bezig is met internationalisering. Vanwege de nadruk die in de cases op taalvaardigheid ligt en wellicht kunnen Nederlandse beelden daar meer leermogelijkheden bij bieden. Wel werden de verschillen in pedagogiek door cultuur als een leermogelijkheid en meerwaarde gezien. Dit maakt de inzetbaarheid en de meerwaarde van de cases sterk afhankelijk van het leerdoel.

VERGELIJKING MINOR EN TOP PROGRAMMA

Naast het analyseren van de data binnen de programma's, is er voor gekozen om de resultaten van het onderzoek met elkaar te vergelijken. In tabel 13 zijn de resultaten samengevat op basis van vier onderdelen. 1) De geschatte meerwaarde, 2) het aanleren van vaardigheden door cases, 3) hoe de cases inzetbaar zijn en 4) een algemeen oordeel over het inzetten van cases. Er is gekeken naar overeenkomstige resultaten. Zo kan er ook los van de verschillende programma's gekeken worden naar de toepasbaarheid van de cases in lerarenopleidingen. De overeenkomstige uitkomsten kunnen wellicht leiden tot aanbevelingen voor lerarenopleidingen in het algemeen.

Tabel 13. Samenvatting resultaten Top Programma en Minor onderbouw

	Top Programma	Minor onderbouw
Meerwaarde cases	Vooraf voor internationalisering. Maar alleen bij goede begeleiding en goede cases. Moet vooral vanuit de studenten zelf komen.	Ja, cultureel en video biedt voordelen. Begeleiding en leervragen zijn belangrijk. Internationalisering niet zo belangrijk, cultuur is wel een voordeel.
Vaardigheden	Analyseren en reflecteren is aan te leren, voor probleem oplossen en besluiten nemen zijn cases een hulpmiddel. Learning to notice kan aangeleerd worden.	Analyseren en reflecteren is aan te leren, voor probleem oplossen en besluiten nemen zijn cases een hulpmiddel. Learning to notice kan aangeleerd worden.
Hoe zijn cases inzetbaar	Vooraf vanuit studenten, maar kan wel binnen vakken. Afhankelijk van case en bijbehorende leervragen.	Bij Nederlands goed inzetbaar, bij pedagogiek moeilijker. Twijfel over winst vanuit internationalisering.
Algemeen	Positief, mogelijkheden verbreding en versterking van curriculum.	Positief, cultureel aspect kan een voordeel bieden.

Bij beide onderwijsprogramma's reageerden respondenten positief over het gebruik van multimedia cases. Naast deze positieve grondhouding vertonen de resultaten meer overeenkomsten. De meerwaarde van de cases wordt vooral gebaseerd op het culturele aspect waar veel van geleerd kan worden. Ook zien beiden de videofragmenten als een manier om de relatie tussen theorie en praktijk te verduidelijken. Ze onderschrijven de kracht van begeleiding bij het gebruik van cases. Het is de taak van de docent om de juiste leervragen te stellen zodat studenten leren de cases niet als handelingsvoorschriften te zien.

De vaardigheden die in de literatuur genoemd worden kunnen volgens de respondenten niet allemaal aangeleerd worden door cases. Kritisch analyseren en reflecteren zijn aan te leren, maar besluiten nemen en probleem oplossen is alleen in de praktijk te ervaren. Wel kunnen cases als hulpmiddel voor learning to notice (Van Es & Sherin, 2002) gebruikt worden, zodat studenten

situaties leren herkennen en daar op in kunnen spelen.

De cases zijn volgens de respondenten van beide programma's inzetbaar bij verschillende vakken. Dit is natuurlijk afhankelijk van het type case en bijbehorende leervragen. Bij de minor onderbouw werd echter aangegeven dat de cases bij pedagogiek niet in de huidige vorm inzetbaar zijn. Het Top Programma zou het liefst werken met cases wanneer dit vanuit de studenten komt.

Het algemene oordeel is bij beide programma's positief. Hier komt naast de overeenkomsten ook een duidelijk verschil naar voren. Bij de minor onderbouw hebben de respondenten een aantal twijfels bij het gebruik van de cases omdat ze niet zo sterk op internationalisering zijn gericht als het Top Programma. Desondanks wordt het culturele aspect als een grote leerbaarheid gezien.

Met enige voorzichtigheid zijn de respondenten positief over de toepasbaarheid van de cases binnen beide onderwijsprogramma's. Dit komt doordat er vanwege een beperkt tijdsbestek geen mogelijkheid was om alle cases te bekijken voor de interviews. Dit maakt dat de respondenten nog niet overtuigd zijn van de kwaliteit van de cases en hoe deze inzetbaar kunnen zijn binnen de curricula.

Tussen de twee onderwijsprogramma's zijn ook verschillen in het gebruik van de cases. Zoals verwacht werd, ziet het Top Programma meer mogelijkheden in het internationale aspect van de cases. Zo kunnen ze het huidige curriculum versterken en verbreden door middel van de cases. De minor daarentegen ziet de cases als mogelijkheid om integratie tussen vakken vorm te geven. Ook kan het culturele aspect uit de cases bijdragen bij vakken zoals pedagogiek en Nederlands, waarbij de respondenten het gemakkelijker vonden om de cases bij Nederlands dan bij pedagogiek te gebruiken.

Zonder dat er naar gevraagd werd, gaven meerdere respondenten van beide programma's aan dat als de cases uit het Twinningproject gebruikt gaan worden, men dan graag over cases uit meerdere culturen zou willen beschikken. Daarnaast wezen vooral de studenten op een grotere inzetbaarheid van de multimedia cases op de hogeschool Edith Stein. De Top studenten vonden dat de koppeling tussen theorie en praktijk goed aangeboden werd bij het Top Programma, maar dat de rest van de pabo daar veel van kon leren. De minor onderbouw studenten gaven aan dat deze beeldvorming in de eerste twee jaren goed zou kunnen bijdragen aan de algemene ontwikkeling tot docent.

CONCLUSIE

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksvraag *In hoeverre zijn de multimedia cases uit het Twinningproject toepasbaar ter versterking van de huidige curricula op het gebied van internationalisering bij het Top Programma en voor taalvaardigheid en pedagogiek bij de minor onderbouw, waarbij de nadruk ligt op lesgeven aan het jonge kind, van de hogeschool Edith Stein te Hengelo?* beantwoord door de deelvragen te beantwoorden en aanbevelingen te doen.

IN HOEVERRE ZIJN DE MULTIMEDIA CASES TOEPASBAAR TER VERSTERKING VAN HET INTERNATIONALISERINGSASPECT IN HET TOP PROGRAMMA?

Bij het Top Programma zijn er vier mogelijkheden om de multimedia cases toe te passen ter versterking van het internationaliseringsaspect. De cases kunnen bijdragen door het bieden van horizonverbreding, het leren van andere culturen en het leren uitstellen van een oordeel over andere culturen. Ook zijn deze cases specifiek inzetbaar ter voorbereiding op een buitenlandbezoek of bij multiculturele stageklassen. Los van het internationaliseringsaspect nodigen de cases ook uit tot kritisch analyseren en reflecteren (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005) doordat ze een andere culturele context bezitten en kunnen ze een opzet geven tot het herkennen van onderwijssituaties (Van Es & Sherin, 2002). De respondenten wijzen ook op de betekenisvolle koppeling tussen theorie en praktijk die cases kunnen genereren (Blijleven, 2005).

Binnen de drie aspecten van Van den Akker (2003) lijken de cases een bijdrage te kunnen leveren aan de vakinhoud en de doelen van het vak. Dit zijn echter nog niet bestaande doelen, maar de cases kunnen nieuwe doelen zoals het leren van andere culturen aanbieden. Het derde aspect, de rol van de docent komt sterk overeen met de rollen die docenten vervullen binnen het Top Programma. Er wordt vanuit vragen van de studenten gewerkt en hier bieden docenten begeleiding bij. Begeleiding wordt dus al aangeboden binnen het Top Programma, maar blijft een voorwaarde voor het succesvol inzetten van multimedia cases (Boling, 2004; Carder, Willingham en Bibb, 2001 & Austin, n.d.). Of de huidige vorm van begeleiding voldoende is bij het gebruik van cases moet in kaart gebracht worden voor men de cases kan aanbieden in de lessen.

Dit maakt de multimedia cases uit het Twinningproject toepasbaar ter versterking van het internationaliseringaspect bij het Top Programma, door te voorzien in nieuwe doelen. Echter zouden meer cases uit verschillende culturen beter voorzien in het vervullen van de nieuwe doelen. Momenteel is het mogelijke gebruik van de multimedia cases afhankelijk van docenten en hun interesse en beschikbare tijd voor het lesgeven met cases. Doyle (1990, geciteerd in Merseeth, 1996) meent ook dat docenten het succes van leren van cases bepalen, het belang wat zij zien in cases en de manier van gebruiken bepaald het slagen of falen daarvan in hun onderwijs. Dit maakt het inzetten van de cases in het Top Programma lastig, omdat elk vak uit eigen doelen en inhouden bestaat en er weinig tijd over blijft voor extra's. Zo ook bij het vak Nederlands, waar de docent mogelijkheden ziet tot het inzetten van de cases vanwege het culturele aspect, maar geeft hierbij aan dat er weinig tijd beschikbaar is voor de cases naast het bestaande curriculum. Het ontbreken van tijd maakt de inzetbaarheid lastig, want het leren van cases is een tijdrovend proces (Williams, 1992). In principe zijn de cases toepasbaar binnen het Top Programma ter versterking van nieuwe doelen bij internationalisering zoals verwacht werd, desondanks is het inzetten lastig doordat er momenteel nog geen vaste plek is voor de cases binnen het curriculum.

IN HOEVERRE ZIJN DE MULTIMEDIA CASES TOEPASBAAR IN DE MINOR ONDERBOUW TER VERSTERKING VAN TAALVAARDIGHEID EN PEDAGOGIEK, WAARBIJ DE NADRIJK LIGT OP HET LESGEVEN AAN HET JONGE KIND?

Gekeken naar de toepasbaarheid van de multimedia cases binnen de huidige doelen en vakinhoud blijkt dat de cases niet goed aansluiten. Binnen het taalonderwijs zijn er mogelijkheden, omdat de cases van dezelfde theorie van Verhallen (2007) gebruik maken. Maar de culturele aspecten worden bij de minor niet benadrukt, de vraag ontstaat dan of Nederlandse multimedia cases niet beter toepasbaar zouden zijn. Bij het vak pedagogiek, wat niet de hoofdmoot in de cases was, ziet men wel voordelen van het culturele aspect, maar zijn de cases in de huidige vorm niet toepasbaar. Ook worden er mogelijkheden gezien voor meer integratie tussen vakken door gebruik te maken van de cases. Maar omdat het curriculum binnenkort herzien zal worden is daar momenteel geen duidelijkheid over te verschaffen. Bij het derde aspect van Van den Akker (2003) de rol van de docent is het onduidelijk hoeveel deze rol zouden moeten veranderen. Er wordt hier en daar gebruik gemaakt van multimedia cases, waarbij de docent als begeleider optreedt.

Veel voordelen worden er gezien bij het leren van andere culturen en het leren uitstellen van een oordeel over andere culturen, los van taalvaardigheid en pedagogiek. Door de andere culturele context van de cases zijn ze goed in te zetten binnen de minor om kritisch analyseren en reflecteren aan te leren (Carter, 1999, geciteerd in Blijleven, 2005) en kunnen ze een opzet geven tot het herkennen van onderwijssituaties (Van Es & Sherin, 2002). Ook hier wordt de betekenisvolle koppeling tussen theorie en praktijk die cases kunnen genereren als een groot voordeel gezien (Blijleven, 2005). De nadruk ligt bij de minor echter niet op het leren van internationale, culturele aspecten. Dit maakt de cases een leuke extra leermogelijkheid, maar ook één waar momenteel weinig tijd en ruimte binnen vakken voor beschikbaar is naast het reguliere curriculum. Zeker gezien het leren van cases een tijdrovend proces is (Williams, 1992).

Zoals verwacht worden er mogelijkheden gezien om gebruik te maken van de cases bij taalvaardigheid en pedagogiek, maar het culturele aspect, waar de minor zich niet op richt, wordt gezien als een extra leermogelijkheid waar momenteel geen tijd voor is. Dit zorgt ervoor dat de cases in de huidige vorm niet toepasbaar zijn ter versterking van het huidige curriculum voor taalvaardigheid en pedagogiek.

AANBEVELINGEN

De respondenten zijn nog niet geheel overtuigd van de toepasbaarheid van de multimedia cases. Zij hebben door een beperkt tijdsbestek geen indringend beeld kunnen vormen van de verschillende cases. Naast meer tijd hebben ze ook begeleiding nodig, van bijvoorbeeld ontwerpers van de cases, om meer mogelijkheden met betrekking tot de cases binnen hun curriculum te zien. Er wordt dan ook geadviseerd om docenten de cases te laten zien en ze, wellicht gezamenlijk met een ontwerper of met elkaar, te laten nadenken over inzetbaarheid van de cases. Het belang van begeleiding moet hierbij niet vergeten worden door de docenten. Dit maakt het aan te raden om voor het inzetten van de cases alle begeleiding en bijbehorende leervragen paraat te hebben, zodat studenten de cases niet als handelingsvoorschriften zullen zien.

Voor het Top Programma is een vak internationalisering aan te bevelen. Dit zou uitkomsten kunnen bieden voor het daadwerkelijk inzetten van de multimedia cases. In de huidige situatie is het gebruik van de cases afhankelijk van de docenten en hun beschikbare tijd. Met een apart vak, waar gebruik gemaakt wordt van een database met meer cases uit verschillende situaties, wordt er een plaats gecreëerd waar de multimedia cases worden aangeboden om te voorzien in de extra doelen met betrekking tot internationalisering.

DISCUSSIE

In dit onderzoek is getracht bij te dragen aan twee discussies. Allereerst de toepasbaarheid van multimedia cases binnen lerarenopleidingen, door aan te tonen hoe de multimedia cases toepasbaar zijn op het Edith Stein. Het precieze gebruik van de cases binnen het Edith Stein is echter wegens een beperkt tijdsbestek niet geheel duidelijk geworden. De respondenten bij het Top Programma bezitten een positieve grondhouding, maar hebben zich vanwege dit beperkte tijdsbestek nog geen indringend beeld van de cases kunnen vormen. Dit en het feit dat het Top Programma en de minor onderbouw geen algemene representatie voor alle pabo's in Nederland zullen zijn, maakt meer onderzoek noodzakelijk voor deze discussie. Bij vervolgonderzoek kan gedacht worden aan een onderzoek met verschillende type multimedia cases, waarbij de nadruk minder op culturele aspecten of taalvaardigheid ligt. Of onderzoek naar lerarenopleidingen waar niet gekeken wordt naar de specifieke toepasbaarheid binnen twee specialisatie mogelijkheden.

Een onderzoek naar het inzetten van de multimedia cases binnen de gehele pabo van het Edith Stein zou ook een vervolgonderzoek kunnen vormen. Niet alle respondenten zagen mogelijkheden voor de cases binnen het eigen curriculum. Wel zagen ze mogelijkheden voor het gebruik van multimedia cases binnen de gehele pabo van het Edith Stein ter versterking van de koppeling tussen de theorie en de praktijk. Door de betrokkenen te peilen naar de mogelijkheden en de toepasbaarheid wordt er in kaart gebracht hoe multimedia cases een bijdrage kunnen leveren binnen lerarenopleidingen.

De bijdrage aan de tweede discussie, of er geleerd kan worden van verschillende culturen door middel van multimedia cases, is groter geweest. Uit dit onderzoek blijkt dat men leren kan over andere culturen middels multimedia cases. Bij het leren over andere culturen moet echter wel opgelet worden dat de cases niet alleen negatieve of positieve voorbeelden laten zien van de cultuur. Begeleiding kan hierbij hulp bieden door de aandacht te vestigen op het uitstellen van een oordeel.

Tot slot vermeldt de literatuur dat studenten veel kunnen leren van het zelf samenstellen van multimedia cases. In dit onderzoek is er getracht te vragen naar de mogelijkheden van het zelf samentellen van cases. Vanwege het korte tijdsbestek kon er niet diep genoeg op deze discussie ingegaan worden. Respondenten zagen voordelen van het ontwerpen van cases, maar een invulling is niet ter sprake gekomen. Hoe het ontwerpen van multimedia cases vorm zou kunnen krijgen binnen lerarenopleidingen, is dus een ander mogelijk vervolgonderzoek wat een bijdrage zou kunnen leveren aan de discussie van multimedia cases in lerarenopleidingen.

REFERENTIES

- Austin (n.d.). *Exploring the scholarship of Teaching*. The faculty center for Excellence in Teaching. USA
- Baarda, D. B., de Goede, M. P. M., & Teunissen, T. (2009). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers
- Bencze, L., Hewitt, J., & Pedretti, E. (2001). Multi-media Case Methods in Pre-service Science Education: Enablin an Apprenticeship for Praxis. *Research in Science Education*, 31, 191 – 209. DOI: 10.1023/A:1013121930945
- Blijleven, P. J.(2005). *Multimedia-Cases: Naar een brug tussen theorie en praktijk*. Proefschrift Universiteit Twente, Enschede.
- Boling, E. C. (2004). Preparing Novices for Teaching Literacy in Diverse Classrooms: Using Written, Video and Hypermedia Cases to Prepare Literacy Teachers. *Literacy research association*. National Reading Conference Yearbook, 53. Verkregen via: ftp://yearbook.literacyresearchassociation.org/53rd_Yearbook/Boling.pdf

- Brooke, S.L. (2006). Using the Case Method to Teach Online Classes: Promoting Socratic Dialogue and Critical Thinking Skills. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 18(2), 142 - 149. Verkregen via: <http://isetl.org/ijtlhe/pdf/IJTLHE58.pdf>
- Carder, L., Willingham, P., & Bibb, D. (2001). Case-based, problem-based learning Information literacy for the real world. *Research Strategies*, 18(3), 181- 190. DOI:10.1016/S0734-3310(02)00087-3
- Cunningham, D. J., & Brown, A. R. (1994). Multimedia in teacher education. In C. McBeath and R. Atkinson (Eds), *Proceedings of the Second International Interactive Multimedia Symposium*, 110-113. Perth, Western Australia, 23-28 January. Verkregen via: <http://ascilite.org.au/aset-archives/confs/iims/1994/bc/cunningham.html>
- Herreid, C.F. (1994a). *Using Case Studies to Teach Science*. American Institute of Biological Sciences. USA
- Hewitt, J., Pedretti, E., Bencze, L., Vaillancourt, B.D., & Yoon, S. (2003). New applications for multimedia cases: Promoting reflective practice in pre-service teacher education. *Journal of Technology and Teacher Education*, 11(4), 483 – 500. Verkregen via: https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/29345/1/Hewitt_Jim_Multimedia_Cases.pdf
- Kemmeren, C., Van den Berg, E., & Pieters, J. (2011). *Rich media-cases en conceptuele kennis van aanstaande leraren: Pendelen tussen communicatieve vaardigheden en kennis*. ORD, Maastricht.
- Kolodner, J.L., Owensby, J.N., & Guzdial, M. (2004). *Case-Based Learning Aids*. Georgia: Institute of Technology. Verkregen via: <http://www.aect.org/edtech/32.pdf>
- Lampert, M.L., & Ball, D.L. (1990). *Using Hypermedia Technology to support a new pedagogy of teacher education*. Issue paper (90-5): National Center for Research on Teacher Education. Verkregen via: <http://education.msu.edu/NCRTL/PDFs/NCRTL/IssuePapers/ip905.pdf>
- Merseth, K.K. (1996). *Cases and Case methods in teacher education*. From: The handbook of Research on Teacher education, John Sikula (1996). Verkregen via: <http://www.transitionmathproject.org/podcasts/merseth/doc/Case%20and%20Case%20Methods-KMerseht.pdf>
- Putnam, R.T., Borko, H. (2000). What do new views of knowledge and thinking have to say about teacher learning? *Educational Researcher*, 29(1), 4 – 15. Verkregen via: <http://www.jstor.org/stable/1176586>
- Van den Akker, J. (2003). Curriculum perspectives: An introduction. In J. van den Akker, W. Kuiper, & U. Hameyers (Eds.), *Curriculum landscapes and trends* (pp. 1 - 10). Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Van den Berg, E., Wallace, J., & Pedretti, E. (2008). Multimedia Cases, Teacher Education and Teacher Learning. *Springer International Handbooks of Education*, 20(5), 475 – 487. DOI: 10.1007/978-0-387-73315-9_29
- Van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2002). Learning to notice: Scaffolding New Teachers' Interpretations of Classroom Interactions. *Journal of Technology and Teacher Education*, 10(4), 571 – 596. Verkregen via: <http://thorndike.tc.columbia.edu/~david/MTSU4083/Readings/vanes.pdf>
- Van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2008). Mathematics teachers' "learning to notice" in the context of a video club. *Teaching and Teacher Education* 24, 224 – 276. DOI:10.1016/j.tate.2006.11.005
- Van Rossum, E. J. & Hamer, R. N. (2010). *The meaning of learning and knowing*. Proefschrift, Universiteit Utrecht, Utrecht.
- Verhallen, M. & Walst, R. (2007). *Taalontwikkeling op school. Handboek voor interactief taal onderwijs*. Bussum: Coutinho
- Vervoort, M., & Van den Berg, E. (2004). *Interactie tussen onderwijspraktijk en vakdidactiek met behulp van multimedia-cases*. ORD, Utrecht.
- Williams, S.M. (1992). Putting Case-Based Instruction Into context: Examples From Legal and Medical Education. *The journal of the learning sciences*, 2(4), 367 – 427. Verkregen via: <http://www.jstor.org/stable/1466615>
- Yin, R.K. (2009). *Casestudy Research. Design and Methods*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.